

رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی

دوره ۸، شماره ۳۱، زمستان ۱۳۹۹

ص ص: ۱۲۴-۱۰۷

شناسایی متغیرهای عملکردی مؤثر بر ارزش مالی بازیکنان فوتبال ایران

محسن حیدری توپکانلو^{۱*} - سعید صادقی بروجردی^۲ - ولادمیر آندروف^۳ - سیدحمید امیری^۴

۱. دانشجوی دکتری، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران. ۲. استاد، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران. ۳. استاد، دانشکده اقتصاد، دانشگاه سوربون، پاریس، فرانسه. ۴. استادیار، دانشکده مهندسی کامپیوتر، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی، تهران، ایران

(تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۱/۲۸، تاریخ تصویب: ۱۳۹۹/۰۶/۲۰)

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، شناسایی متغیرهای عملکردی مؤثر بر ارزش مالی بازیکنان فوتبال ایران بود. روش تحقیق حاضر از نوع تحقیقات کیفی بود و به صورت تحلیل مضمون انجام گرفت. جامعه آماری پژوهش شامل افراد دارای مدرک حرفه‌ای مربیگری AFC، مربیان لیگ برتر ایران و مدرسان AFC بود. روش نمونه‌گیری به صورت هدفمند بود که نمونه‌گیری تا مرحله اشباع نظری صورت گرفت و برای اطمینان از اشباع داده‌ها اقدام به مصاحبه با دو نمونه دیگر نشد. در نهایت با ۹ نفر (۲+۹) از طریق مصاحبه عمیق گردآوری داده‌ها صورت گرفت. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از تکنیک کدگذاری و از نرم‌افزار NVIVO10 به منظور دسته‌بندی و طبقه‌بندی داده‌ها استفاده شد. نتایج تحقیق حاکی از آن است که متغیرهای استخراج شده در بخش متغیرهای عملکردی تدافعی مهاجم هدف شامل بازپس‌گیری توپ، قطع توپ، یک در مقابل یک تدافعی، نبرد هوایی تدافعی، دفع توپ و تکل (سر خوردن) و در بخش متغیرهای عملکردی تهاجمی مهاجم شامل گل‌زنی، پاس گل، ایجاد موقعیت گل‌زنی، پاس کلیدی، شوت‌زنی، یک در مقابل یک تهاجمی، نبرد هوایی تهاجمی، پاس صحیح و کورس موفق (تصاحب توپ پشت مدافعان) بودند. با توجه به نتایج به دست آمده به افراد، سازمان‌ها و باشگاه‌های درگیر در بحث نقل و انتقال بازیکنان پیشنهاد می‌شود که در زمان مذاکره و جمع‌بندی نهایی به منظور بستن قرارداد مهاجمان، به متغیرهای عملکردی (دفاعی و تهاجمی) توجه ویژه داشته باشند.

واژه‌های کلیدی

ارزش مالی، تحلیل مضمون، روش تحقیق کیفی، متغیر عملکردی، مهاجم هدف.

مقدمه

فوتبال از نظر هواداران محبوب‌ترین ورزش دنیاست. این ورزش زیبا نشان‌دهنده احساسات، عشق، اشتیاق و حمایت است. میلیون‌ها نفر از هواداران پرشور باشگاه‌های مورد علاقه خود را دنبال می‌کنند و امیدوارند که تیمشان موفق شود (۲۴). داشتن چنین طرفدارانی سبب شده است که باشگاه‌های فوتبال با تعداد زیادی طرفدار، به شرکت‌های تجاری با میزان زیادی مشتری تبدیل شوند که از این طریق باشگاه‌ها می‌توانند درآمدهای سرشاری را کسب کنند (۲۱). در همه تجارت‌ها، هدف از سرمایه‌گذاری کسب سود و درآمد بیشتر است. کارامدی سرمایه‌گذاری ورزشی رابطه مستقیم و شدیدی با کارامدی تیم ورزشی دارد و پیروزی و شکست تیم‌های ورزشی به مهارت‌ها و قابلیت‌های بازیکنان بستگی دارد (۲۸). در همین زمینه باشگاه‌هایی که موفقیت و جام‌های زیادی کسب می‌کنند، همچنین دارای بازیکنان باکیفیت‌ترند، سهمشان از این درآمدها بیشتر است. مجله فوربس^۱ طی گزارشی ۱۰۰ باشگاه پردرآمد فوتبال را در سال ۲۰۱۹ مشخص کرده است که در ۱۰ رتبه اول به ترتیب تیم‌های رئال مادرید، بارسولونا، منچستر یونایتد، بایرن مونیخ، منچستر سیتی، چلسی، آرسنال، لیورپول، تاتنهام و یوونتوس قرار گرفته‌اند (۳۰). همان‌طور که مشاهده می‌کنید تیم‌های اشاره‌شده در بالا، یا هر ساله جام‌های زیادی کسب می‌کنند یا بازیکنان با قابلیت فنی بالایی دارند.

بازیکنان با قابلیت فنی بالا و کسانی که از نظر تکنیکی در شرایط بهتری نسبت به دیگران قرار دارند علاوه بر اینکه در موفقیت‌های باشگاه تأثیر بسزایی دارند (۲۶)، می‌توانند در جذب طرفداران (۹) و همچنین توجه رسانه‌ها و در نهایت حق پخش تلویزیونی نیز به باشگاه‌ها کمک کنند (۲۳). در واقع داشتن بازیکنان باکیفیت و با عملکرد بالا در

بیشتر موارد سبب کسب موفقیت و بردن جام‌ها و در نتیجه درآمد بیشتر برای باشگاه‌های فوتبال می‌شود، از این رو بازیکنان با عملکرد بهتر سزاوار ارزش مالی بیشتری نیز هستند (۱۴). با توجه به تأثیر بازیکنان در موفقیت‌های ورزشی و مالی باشگاه‌ها، مهم‌ترین تصمیماتی که در حوزه مدیریت و ریاست باشگاه اتخاذ می‌شود، مربوط به جذب بازیکنان است (۷). در فرایند جذب بازیکنان مهم‌ترین مسئله‌ای که می‌تواند به مدیران در فرایند مذاکرات کمک کند، تعیین ارزش بازیکنان براساس شایستگی‌های فنی آنهاست (۲۱). در واقع بازیکنان می‌توانند براساس نقششان و اهمیتشان در تیم ارزیابی شوند (۲۲). ارزش انتقال عبارت است از میزان پولی که یک باشگاه می‌تواند برای جذب و به خدمت گرفتن یک بازیکن به باشگاه دیگر پرداخت کند (۱۵). به عبارت دیگر تخمین ارزش بازیکنان در واقع فرایندی است که طی مذاکرات بین باشگاه‌های فوتبال و مدیران برنامه بازیکنان انجام می‌گیرد (۳۱). بنابراین شناسایی متغیرهای عملکردی بازیکنان می‌تواند نقش مهمی در تعیین ارزش مالی بازیکنان ایفا کند. نکته مهم دیگر این است که در بازار فوتبال اروپا و دیگر کشورها به دلیل خصوصی و تجاری بودن باشگاه‌های فوتبال و همچنین توانایی درآمدزایی آنها از بازیکنان به طرق متفاوت از جمله فروش پیراهن، حق تصویر و... متغیرهای عملکردی در کنار مؤلفه‌های دیگر در ارزش‌گذاری مالی بازیکنان از جمله مدت قرارداد باقیمانده بازیکن، سن، میزان پیشرفت و وضعیت بازیکن در تیم ملی کشورش (۲۵)، یکی از مؤلفه‌ها به منظور تعیین ارزش مالی بازیکن است، اما در ایران با توجه به اینکه بیشتر باشگاه‌ها دولتی‌اند و توانایی درآمدزایی از بازیکنان ندارند، عملاً توجه به متغیرهای عملکردی در تعیین ارزش مالی بازیکنان در ایران اهمیت دوچندان پیدا می‌کند.

تعداد کارت زرد، جام‌ها، پای قالب و سن می‌شوند (۱۸). تحقیقی دیگر که در سال ۲۰۱۶ انجام گرفت تحقیق ماجوسکی^۹ (۲۰۱۶) بود. ماجوسکی متغیرهای مؤثر بر قیمت بازیکنان را در چهار بخش سرمایه انسانی (سن، تعداد بازی انجام گرفته، تعداد حضور در ترکیب ثابت، تعداد حضور به عنوان جانشین، تعداد دفعات تعویض شدن)، بهره‌وری (گل، پاس گل، تعداد کارت قرمز، تعداد کارت زرد، تعداد دو کارت زرد در بازی)، ویژگی‌های تیمی (کل زمان حضور در بازی، ارزش تیم، جایگاه تیم در لیگ، موقعیت تیم ملی) و متغیرهای کنترل دسته‌بندی کرد. در این تحقیق برای به دست آوردن متغیرها از سایت ترانسفر مارکت استفاده شد (۱۹). مولر و همکاران (۲۰۱۷) در تحقیق خود برای تعیین پیش‌بینی‌کننده‌های ارزش بازیکنان از ادبیات و تحقیقات گذشته استفاده کردند که این پیش‌بینی‌کننده‌ها را به سه گروه، ویژگی‌های بازیکنان (سن، قد، پست بازی، پای غالب و ملیت)، عملکرد بازیکنان (زمان بازی، تعداد گل، تعداد پاس گل، تعداد پاس، درصد موفقیت دریبلینگ، درصد موفقیت تقابل رودرو، بازپس‌گیری توپ، قطع توپ، تعداد خطاها و تعداد کارت زرد و قرمز) و در نهایت محبوبیت بازیکنان (اخبار مرتبط با بازیکن، طرفداران در صفحات اجتماعی) تقسیم کردند. در این تحقیق برای جمع‌آوری اطلاعات مربوط به ارزش بازیکنان و عملکرد آنها از سایت‌های ترانسفرمارکت و هواسکورد^۱ استفاده شد (۲۱). پرامبنور و لمبا^۲ (۲۰۱۹) در تحقیقی دریافتند که عواملی مانند اطلاعات شخصی بازیکن مثل سن و پست بازی، پارامتر عملکردی بازیکن شامل بسته نگه داشتن دروازه، گل، پاس گل، دقایق بازی، تعداد شوت، تعداد پاس،

در زمینه ارزش‌گذاری بازیکنان مطالعاتی زیادی انجام گرفته که هدف بسیاری از آنها تعیین مدل و روش‌های ارزش‌گذاری بازیکنان بوده است. تونارو^۱ و همکاران (۲۰۰۵) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که ارزش هر بازیکن از باشگاهی به باشگاه دیگر، بسته به تعداد معیارهای عملکردی همچون عضویت در باشگاه خارجی، آثار مصدومیت و سطح باشگاه قبلی آن بازیکن، متفاوت است (۲۹). در ادامه رویچ و اوپم^۲ (۲۰۱۵) در پژوهشی با عنوان «تعیین‌کننده‌های نقل و انتقالات فوتبال»، برای تعیین ویژگی‌های عملکردی از منابع کتابخانه‌ای و پیشینه تحقیق و همچنین سایت ترانسفرمارکت^۳ استفاده کردند که متغیرهای سن، قد، پای غالب، متوسط تعداد گل زده، متوسط دقایق بازی، متوسط کارت‌های زرد و قرمز، درصد حضور به عنوان جانشین، درصد پنالتی گل شده و تعداد بازی‌ها را تعیین کردند. اطلاعات مرتبط با قیمت بازیکنان از سایت ترانسفرلیگ^۴ و اسکای اسپورت^۵ جمع‌آوری شد (۲۶). در همان سال هی و همکاران (۲۰۱۵) در تحقیق خود به دنبال تعیین متغیرهای عملکردی در پست مهاجم بودند که بدین منظور از سایت‌های ترانسفرمارکت، هواسکورد و روزنامه گاردین^۷ استفاده کردند. متغیرهای تعیین‌شده شامل تعداد خطا، شوت و تعداد گل از درون محوطه جریمه، شوت در چهارچوب، تعداد گل خارج از محوطه جریمه، موفقیت در دریبلینگ و تعداد پاس گل است (۱۴). در ادامه لیدن^۸ و همکاران (۲۰۱۶) نیز برای به دست آوردن ویژگی‌های مؤثر بر ارزش بازار بازیکنان از سایت ترانسفرمارکت استفاده کردند که این ویژگی‌ها شامل دقایق بازی، روزهای آسیب‌دیدگی، تعداد گل، پاس گل،

7. Guardian
8. Leiden
9. Majewski
10. Müller
11. Whoscored
12. Prabhnoor & Lamba

1. Tunaru
2. Ruijg & Ophem
3. Transfermarkt
4. Transferleague
5. Skysport
6. He

پارامتر عملکرد در بازی فیفا، پارامترهای لیگ فانتزی و محبوبیت بازیکن در ارزش مالی بازیکنان تأثیر دارد (۲۴). پاتنیاک^۱ و همکاران (۲۰۱۹) در تحقیق خود سه ویژگی زیر را برای تعیین ارزش بازیکنان در نظر گرفتند: ویژگی‌های بازیکن (سن، پای غالب، لیگی که در آن شاغل است و پست بازی)، عملکرد بازیکن (میزان دقایق بازی کرده، گل، پاس گل، پاس صحیح، دریبلینگ، دوئل‌های هوایی، نبرد موفق، بازپس‌گیری توپ، قطع توپ، تعداد خطا، کارت زرد و کارت قرمز) و میزان محبوبیت بازیکن (میزان بازدید در ویکی‌پدیا، شاخص جست‌وجو در گوگل، ویدئوها در یوتیوب) (۲۲). در نهایت کارلوس پوزا^۲ (۲۰۲۰) متغیرهای مؤثر بر قیمت بازیکنان را از طریق مصاحبه و روش تحلیل سلسله‌مراتبی تعیین کرد. نتایج تحقیق کارلوس پوزا (۲۰۲۰) نشان می‌دهد که متغیر ورزشی مثل گل زده، پاس گل، پاس صحیح، دریبلینگ و... نسبت به متغیر مهارت‌های شخصی مثل رهبری، رقابت‌پذیری، ثبات و... و متغیر بازار مثل محبوبیت، فعالیت‌های تجاری، مدت قرارداد و... بر ارزش بازار مهاجم تأثیر بیشتری دارد (۱۰). در ایران نیز چندین تحقیق در خصوص ارزش‌گذاری بازیکنان صورت گرفته است. ابتدا جرست شمس‌آبادی (۱۳۸۹) در تحقیقی برای ارزش‌گذاری بازیکنان فوتبال در مرحله اول ارتباط میان داده‌های عملکردی بازیکنان با درصد برد تیم بررسی کرد، در مرحله دوم ارتباط میان درصد برد تیم با درآمد باشگاه را بررسی کرد که از رگرسیون در این دو مرحله استفاده شد که خروجی نهایی مراحل یک و دو درآمد نهایی ایجادشده توسط بازیکن است. در مرحله سوم با استفاده از درآمد نهایی ایجادشده توسط بازیکن، ارتباط عملکرد یک بازیکن با هم‌تیمی‌های خود، نرخ بازده سرمایه‌گذاری بدون ریسک، نرخ بهره مورد انتظار از تحصیل بازیکن و با استفاده از مدل قیمت‌گذاری دارایی‌های سرمایه‌ای، ارزش بازیکنان

فوتبال را محاسبه کرد (۲). بعد از تحقیق جرست شمس‌آبادی، ایزدیار و همکاران (۱۳۹۴) در تحقیق خود برای تعیین معادله از روش حداقل مربعات معمولی استفاده کردند. در این تحقیق برای تعیین متغیرهای عملکردی از پرسشنامه محقق‌ساخته استفاده شد و در نهایت در این تحقیق تاکتیک، تکنیک، آمادگی جسمانی، مقبولیت اجتماعی و برند باشگاه عوامل مهم در تعیین قیمت بازیکنان تعیین شدند (۱). در ادامه عبدی و همکاران (۱۳۹۵) در تحقیق خود دریافتند که عواملی همچون سن، تعداد بازی‌های ملی، تعداد گل‌های زده بازیکن، سطح تیم قبلی بازیکن و تعداد حضور در ترکیب ثابت در فصل قبل، بر قیمت بازیکنان به‌عنوان سرمایه انسانی باشگاه‌ها تأثیر دارد و سایر عوامل مانند پست بازی، جوایز و افتخارات فردی و تیمی، وضعیت پا، قد، نسبت گل و دقایق بازی در تعیین قیمت بازیکنان اثر معناداری نداشتند (۴). در نهایت مرادزاده و همکاران (۱۳۹۶) (۵) در تحقیقی به دنبال تعیین روشی برای انتخاب بازیکنان بودند. در این تحقیق ابتدا با استفاده از الگوریتم ارزیابی خبرگان، ۱۲ شاخص اثرگذار بر عملکرد بازیکنان بسکتبال شناسایی و میزان تأثیر هریک از آنها تحلیل شد. شاخص‌های اثرگذار در چهار دسته قرار داده شدند. نتایج نشان می‌دهد که مهم‌ترین شاخص‌های تأثیرگذار بر عملکرد بازیکنان عبارت‌اند از قد، زمان واکنش ساده، ارتفاع پرش و SMCP، به ترتیب با وزن‌های ۰/۹۱۳، ۰/۸۷۵، ۰/۸۱۵ و ۰/۷۹۰. ارزیابی‌ها نشان می‌دهد که مهم‌ترین گروه شاخص‌ها، گروه ترکیب و اندازه بدن بود که وزنی بالغ بر ۳۵۱/ گرفت. در ادامه، شاخص‌ها برای ۲۱ بازیکن بسکتبال تیم دانشگاه شاهرود که با آگاهی کامل، رضایت‌نامه آزمایش را امضا کرده بودند، اندازه‌گیری شد و با استفاده از الگوریتم نسبت تجمعی آراس وضعیت آنها ارزیابی شد. همان‌طور که بیان شد، بیشتر مطالعات

صورت گرفته برای تعیین متغیرهای عملکردی بازیکنان از سایت‌های معتبر مثل هواسکورد و ترانسفر مارکت همچنین از متغیرهای یکسان برای تمامی پست‌ها استفاده کرده‌اند، درحالی‌که فوتبال ورزشی تیمی است و مسئولیت‌ها در هر پست با پست‌های دیگر متفاوت است.

از سوی دیگر بیشتر باشگاه‌های لیگ حرفه‌ای ایران در پایان سال مالی خود، دارای تراز مالی مثبت نیستند و نداشتن تراز مالی مثبت در باشگاه‌های حرفه‌ای، به دلیل بیشتر بودن میزان هزینه‌ها از درآمدهای باشگاه‌هاست. از این رو با توجه به اینکه بیشتر باشگاه‌های فوتبال کشور به نوعی توسط سازمان‌ها و ارگان‌های دولتی تأمین مالی می‌شوند و توانایی درآمدزایی از طریق راه‌های اصلی (درآمد روز مسابقه، حق پخش تلویزیونی و فعالیت‌های تجاری) را ندارند (۶۵ درصد باشگاه‌های فوتبال حرفه‌ای لیگ برتر ایران مبتنی بر کمک‌های مستقیم دولت و سازمان‌های صنعتی‌اند (۶))، در این شرایط باشگاه‌های فوتبال ایران می‌توانند از طریق خرید بازیکنان براساس عملکردشان هم بازیکن باکیفیت را جذب کنند و هم اینکه صرفه‌جویی مناسبی در این بخش از هزینه‌های باشگاه انجام دهند، زیرا هر ساله باشگاه‌های ورزشی مبالغ هنگفتی را برای تحصیل بازیکنان مورد نیاز خود مصرف می‌کنند که این مبالغ نسبت به سایر اقلام مالی آنها رقم باله‌میتی به حساب می‌آیند و باشگاه‌های مذکور انتظار دارند که از سرمایه‌گذاری‌های خود نرخ بازدهی قابل قبولی را تحصیل کنند، از این رو ارزش‌گذاری بازیکنان برای باشگاه‌ها، مسئله‌ای حیاتی به‌شمار می‌رود (۴). از سوی دیگر ارزش بازار برای بازیکنان مختلف در مناطق و کشورهای مختلف و دوره‌های مختلف بسیار متفاوت است (11). با توجه به مطالب گفته‌شده شناسایی متغیرهای عملکردی بازیکنان به تفکیک هر پست با استفاده از مصاحبه با متخصصان به‌عنوان مهم‌ترین مؤلفه تعیین ارزش مالی بازیکنان (1۰) می‌تواند گام مهمی در

به‌دست آوردن روشی مناسب به‌منظور ارزش‌گذاری بازیکنان در فوتبال ایران باشد. بنابراین هدف این پژوهش پاسخ به این پرسش است. متغیرهای عملکردی مؤثر بر ارزش مالی مهاجمان لیگ برتر فوتبال ایران کدام هستند؟ روش‌شناسی تحقیق

یکی از روش‌های بسیار کارآمد تحلیل کیفی، تحلیل مضمون است. این روش برای شناسایی، تحلیل و گزارش دادن الگوهای (مضامین) موجود در داده‌ها (تعدادی مصاحبه یا یک متن) به‌کار می‌رود (۸). مضمون، مهم‌ترین پاسخ و معنای موجود در داده را در رابطه با سؤال پژوهش نشان می‌دهد. این تحلیل برخلاف سایر روش‌های کیفی به چارچوب نظری از پیش موجود، متکی نیست. مضمون یا تیم مبین اطلاعات مهمی درباره داده‌ها و سؤالات تحقیق است و تا حدی، معنی و مفهوم الگوی موجود در مجموعه‌ای از داده‌ها را نشان می‌دهد. به‌طور کلی مضمون، ویژگی تکراری و متمایزی در متن است که به نظر پژوهشگر نشان‌دهنده درک و تجربه خاصی در خصوص سؤالات تحقیق است. اگرچه قاعده مشخصی برای شناخت مضمون وجود ندارد، اصول راهنمای متعددی وجود دارند که می‌توان از آنها برای شناخت مضامین بهره برد. مضمون تا حدی مبین تکرار است. از این رو مسئله‌ای را که صرفاً یک بار در متن داده‌ها ظاهر می‌شود، نمی‌توان مضمون به حساب آورد. از طرف دیگر اگرچه همپوشانی در میان مضامین تا حدودی اجتناب‌ناپذیر است، اما مضمون‌ها باید از یکدیگر متمایز باشند (۳). از این رو روش تحقیق حاضر از نوع تحقیقات کیفی و به‌صورت تحلیل مضمون انجام گرفت.

جامعه آماری پژوهش حاضر شامل مربیان لیگ برتر، مدرسان AFC و افراد دارای مدرک حرفه‌ای مربیگری AFC، بودند. روش نمونه‌گیری به‌صورت هدفمند بود که نمونه‌گیری تا مرحله اشباع نظری صورت گرفت و برای اطمینان از اشباع داده‌ها اقدام به گردآوری دو نمونه دیگر

بیشتر از ۶۰ درصد است، بنابراین قابلیت اعتماد کدگذاری‌ها مورد تأیید است.

استفاده از نرم‌افزارهای تحلیل کیفی: کرسول^۲ یکی از راه‌های رسیدن به پایایی در پژوهش کیفی را استفاده از نرم‌افزارهای تحلیل داده‌های کیفی می‌داند که بدین‌منظور پژوهشگر از نرم‌افزار ان ویوو استفاده کرد.

کدگذاری مجدد توسط محقق دیگر: برای کسب اطمینان بیشتر برای تعیین پایایی از فرمول ویلیام اسکات^۳ استفاده شد. بدین‌منظور ۱۰ درصد از صفحات به‌همراه تعاریف عملیاتی، برای کدگذاری به پژوهشگر دیگر داده شد. کدگذاری مقوله‌ها و زیرمقوله‌ها و نیز شاخص‌ها، برابر دستورالعمل صورت گرفت (۱۱). درصد توافق میان دو کدگذاری از طریق ضریب پایایی اسکات محاسبه شد. در صورتی که ضریب توافق بین آنها بیش از ۷۰ درصد باشد، می‌توان گفت که بین کدگذاران توافق وجود دارد (۲۷). از آنجایی که میزان ضریب پایایی اسکات بیش از ۷۰ درصد است، این اعداد نشان‌دهنده اتکاپذیری بسیار بالای پژوهش است.

$$\text{درصد توافق درون موضوعی} = \frac{\text{تعداد توفقات } 2 \times}{\text{تعداد کل کدها}} \times 100\%$$

نمود. در نهایت با ۹ نفر (۲+۹) از طریق مصاحبه عمیق گردآوری داده‌ها صورت گرفت. به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از تکنیک کدگذاری و از نرم‌افزار ان ویوو نسخه ۱۰ به‌منظور دسته‌بندی و طبقه‌بندی داده‌ها استفاده شد. برای حصول از اطمینان از اعتمادپذیری و انتقال‌پذیری (روایی) پژوهش اقدامات زیر انجام گرفت:

مشارکتی بودن پژوهش: به‌طور همزمان از مشارکت‌کنندگان در تحلیل و تفسیر داده‌ها کمک گرفته شد.

تطبیق توسط اعضا: دو نفر از افراد خبره مرحله نخست فرایند تحلیل و مقوله‌های به‌دست‌آمده را بازبینی کردند.

به‌منظور تأیید اتکاپذیری (پایایی) پژوهش از روش‌های زیر بهره گرفته شد:

کدگذاری مجدد توسط خود محقق: پس از یک ماه از کدگذاری هر مصاحبه، محقق مجدداً به‌منظور کدگذاری داده‌ها اقدام کرد. چند مصاحبه به‌عنوان نمونه در بازه زمانی ۳۰ روزه مورد کدگذاری مجدد قرار گرفت. به همین منظور پس از ۳۰ روز از کدگذاری هر مصاحبه، محقق مجدداً به‌منظور کدگذاری داده‌ها اقدام کرد. پایایی بازآزمون این تحقیق برابر ۸۰ درصد است. با توجه به اینکه میزان پایایی

جدول ۱. جدول ضریب پایایی

ردیف	عنوان مصاحبه	تعداد کل داده‌ها	تعداد توافقات	تعداد عدم توافقات	پایایی بازآزمون (درصد)
۱	اول	۵۱	۲۰	۱۵	۷۸/۴
۲	چهارم	۷۳	۳۰	۱۳	۸۲/۲
۳	ششم	۶۸	۲۵	۱۰	۷۳/۵
کل		۱۹۲	۷۵	۳۸	۷۸/۱

جدول ۲. اطلاعات فردی و سوابق ورزشی نمونه‌های تحقیق

نام	جنسیت	تولد	سابقه ورزشی
الف. م	مرد	۱۳۵۴	مربی لیگ برتر، مدرس فدراسیون، دارای مدرک حرفه‌ای مربیگری AFC
م. ج	مرد	۱۳۴۱	مدرس فدراسیون،
م. م	مرد	۱۳۵۳	مدرس فدراسیون و AFC
ب. ع	مرد	۱۳۳۳	دارای مدرک مربیگری از UEFA
م. الف	مرد	۱۳۳۲	مدرس فدراسیون و AFC
ا. م	مرد	۱۳۵۰	مدرس فدراسیون و دارای مدرک حرفه‌ای مربیگری AFC
ه. ق	مرد	۱۳۵۱	مدرس فدراسیون و مربی سابق تیم‌های ملی پایه
ع. ج	مرد	۱۳۴۲	مدرس فدراسیون
ع. الف	مرد	۱۳۵۷	مدرس فدراسیون
و. الف	مرد	۱۳۳۹	مدرس فدراسیون و مربی سابق تیم‌های ملی
ف. خ	مرد	۱۳۵۰	مدرس فدراسیون و مربی سابق تیم‌های ملی پایه و لیگ برتر

یافته‌های پژوهش

سپس مقوله‌های به‌دست‌آمده مجدداً به کدهایی مرتبط

شدند که انتزاعی‌تر از کدهای مرحله قبل بودند. در این مرحله، کدها به شکل بارزی نمایانگر محتوای مقوله شدند که به یادآوری مرجع مقوله کمک می‌کند. برای تهیه عنوان و نام برای کدها سعی شده است تا عناوینی که از هر لحاظ معرف و برازنده مقولات خود است، انتخاب شود، از آنجا که فرایند تحقیق کیفی ماهیتی غیرخطی دارد، فرایند کدگذاری‌ها بارها و بارها تکرار شد و در نهایت پس از کدگذاری‌های چندمرحله‌ای، محقق کدهای استخراجی بر اساس هر سؤال را به شرح ذیل ذکر کرده است:

ابتدا محقق اقدام به خواندن چندین باره مصاحبه‌ها کرد تا درک کلی نسبت به کدهای اصلی به‌دست آورد و سپس براساس سؤالات تحقیق کدهایی را استخراج کرد که بهره‌گیری از آنها نتایج مفیدتری در فرایند تحقیق دارد و در ادامه عبارت‌ها (کلمات منفرد یا مجموعه‌های کوچک از چند کلمه) براساس واحدهای معنایی دسته‌بندی شدند تا مفاهیم کدها به آنها ضمیمه شوند. در مرحله بعد این کدها براساس پدیده‌های کشف‌شده در داده‌ها که به‌طور مستقیم به پرسش‌های تحقیق مربوط می‌شود، دسته‌بندی شوند.

جدول ۳. متغیرهای عملکردی دفاعی مهاجم (زیر مقوله)

مضمون	منبع	تعداد ارجاعات
قطع پاس	۴	۵
پیش‌بینی	۵	۵
تصاحب مجدد توپ	۴	۴
تقابل نفر به نفر دفاعی	۴	۴
خراب کردن توپ	۳	۳
دفع توپ	۴	۴
دوئل دونفره دفاعی	۵	۵
دوئل هوایی	۴	۴
دور کردن توپ ارسالی	۳	۳
سر خوردن موفق	۳	۳
قطع ارتباط	۴	۴
هدزنی دفاعی	۳	۳

جدول ۴. مقوله‌های استخراجی عملکرد دفاعی مهاجم

مضمون	منبع	تعداد ارجاعات
بازپس‌گیری توپ	۶	۶
تکل موفق	۶	۶
دفع توپ	۷	۷
قطع توپ	۸	۸
نبرد هوایی دفاعی	۸	۸
یک در مقابل یک دفاعی	۷	۷

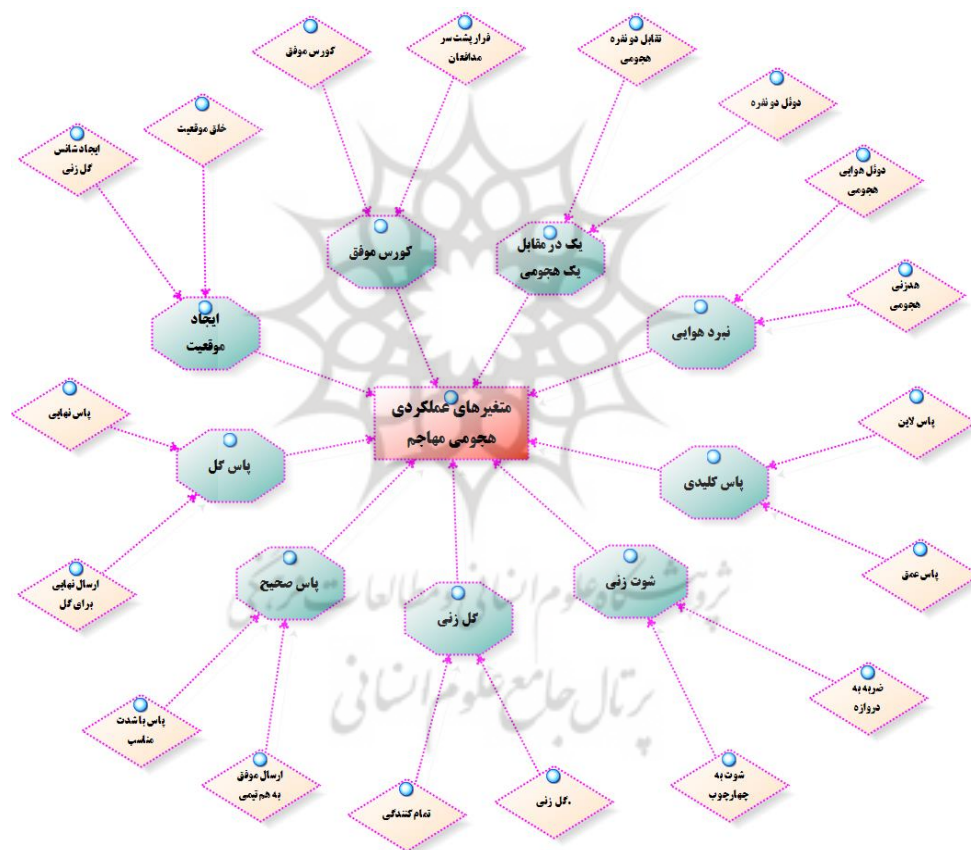
شکل ۱. مدل استخراجی متغیرهای عملکردی دفاعی

جدول ۵. متغیرهای عملکردی هجومی مهاجم (زیرمقوله‌ها)

مضمون	منبع	تعداد ارجاعات
ارسال موفق به هم‌تیمی	۴	۴
ارسال نهایی برای گل	۴	۴
ایجاد شانس گل‌زنی	۵	۵
پاس با شدت مناسب	۴	۴
پاس عمق	۵	۵
پاس لاین	۳	۳
پاس نهایی	۵	۵
تقابل دونفره هجومی	۴	۴
تمام‌کنندگی	۵	۵
خلق موقعیت	۵	۵
دوئل دونفره	۴	۴
دوئل هوایی هجومی	۴	۴
شوت به چهارچوب	۵	۵
ضربه به دروازه	۵	۵
فرار پشت سر مدافعان	۴	۴
کورس موفق	۵	۵
گل زنی	۶	۶
هدزنی هجومی	۴	۴

جدول ۶. مقوله‌های استخراجی عملکرد هجومی مهاجم

مضمون	منبع	تعداد ارجاعات
ایجاد موقعیت	۶	۶
پاس صحیح	۶	۶
پاس کلیدی	۷	۷
پاس گل	۸	۸
شوت‌زنی	۷	۷
کورس موفق	۶	۶
گل زنی	۸	۹
نبرد هوایی	۷	۷
یک در مقابل یک هجومی	۸	۸

شکل ۲. مدل استخراجی متغیرهای عملکردی مهاجم

بحث و نتیجه گیری

با توجه به اینکه فوتبال ورزش گروهی است و نقش و وظایف عملکردی بازیکنان در پست‌ها با هم تفاوت دارند، همچنین به منظور تحقق هدف این تحقیق یعنی شناسایی متغیرهای عملکردی به تفکیک هر پست، در هر مصاحبه ابتدا قبل از اینکه سؤالات از مصاحبه‌شوندگان پرسیده شود از آنها خواسته شد پست‌های فوتبال را که وظایف برای آنها تعریف شده است، بیان کنند که تمام مصاحبه‌شوندگان به ۷ پست دروازه‌بانی، دفاع وسط، دفاع کناری، هافبک دفاعی، هافبک تهاجمی، وینگر (بال) و مهاجم هدف اشاره کردند. هاگس^۱ و همکاران (۲۰۱۲) (۱۶) نیز در تحقیق خود به این ۷ پست اشاره کرده‌اند. در این پژوهش با توجه به اینکه هر پست وظایف عملکردی متفاوتی دارد و از سوی دیگر بررسی تمام ۷ پست در این مقاله مقدور نبود، پست مهاجم هدف برای بررسی انتخاب شد.

نکته مهم دیگر که در پیشینه تحقیق مورد توجه قرار نگرفته، تفکیک وظایف عملکردی بازیکنان به دو بخش دفاعی و تهاجمی است. با توجه به ماهیت رشته فوتبال که مهارت باز است و تقابل‌های رودرو همیشگی در طول بازی مشاهده می‌شود و به‌طور مرتب با تغییر مالکیت توپ نقش بازیکنان نیز از حالت دفاعی به تهاجمی و از تهاجمی به دفاعی تغییر می‌کند، بنابراین بازیکنان در تمام پست‌ها وظایف دفاعی و تهاجمی متفاوتی را بر عهده دارند، از این رو بعد از تعیین تعداد پست‌های بازی از مصاحبه‌شوندگان سؤال شد که آیا می‌توان وظایف پست‌های بازی را به‌ویژه پست مهاجم هدف را به دو بخش دفاعی و تهاجمی تقسیم کرد؟ پاسخ مصاحبه‌شوندگان حاکی از آن است که با توجه به تنوع تاکتیکی در فوتبال، تقسیم وظایف بازیکنان به دو بخش دفاعی و تهاجمی اجتناب‌ناپذیر است. با توجه به مطالب بالا هدف تحقیق حاضر شناسایی متغیرهای

عملکردی مؤثر تدافعی و تهاجمی پست مهاجم هدف بر ارزش مالی بود. بر این اساس متغیرهای عملکردی تدافعی مهاجم هدف و متغیرهای عملکردی تهاجمی مهاجم هدف به‌عنوان مضامین فراگیر تحقیق در نظر گرفته شدند. ۶ مضمون بازپس‌گیری توپ، قطع توپ، یک در مقابل یک تدافعی، نبرد هوایی تدافعی، دفع توپ و تکل (سر خوردن) مضامین سازمان‌دهنده متغیرهای عملکردی تدافعی مهاجم هدف و ۹ مضمون گل‌زنی، پاس گل، ایجاد موقعیت گل‌زنی، پاس کلیدی، شوت‌زنی، یک در مقابل یک تهاجمی، نبرد هوایی تهاجمی، پاس صحیح و کورس موفق (فرار پشت مدافعان) مضامین سازمان‌دهنده متغیرهای عملکردی تهاجمی مهاجم هدف بودند که در ادامه هریک از این مضامین سازمان‌دهنده بررسی می‌شوند.

متغیرهای عملکردی تدافعی مهاجم هدف: همان‌طور که بیان شد از مهم‌ترین اهداف تحقیق شناسایی متغیرهای عملکردی تدافعی مهاجم هدف بود که پس از مصاحبه با متخصصان و تجزیه و تحلیل مصاحبه‌ها ۶ مضمون شناسایی شدند (شکل ۱).

بازپس‌گیری توپ: اولین مضمونی که در این بخش مورد بحث قرار خواهد گرفت، بازپس‌گیری توپ است. بازپس‌گیری توپ به معنی تصاحب مجدد توپ بعد از دست دادن توپ در سریع‌ترین زمان ممکن است. با توجه به تاکتیک‌های غالب امروزی فوتبال که مبتنی بر فوتبال مالکانه یا پرسینگ است، بازپس‌گیری توپ یکی از فاکتورهای مهم در اجرای صحیح آن است. به‌گونه‌ای که بسیاری از مصاحبه‌شوندگان به اهمیت این فاکتور اشاره کردند. به‌طور مثال یکی از مصاحبه‌شوندگان اظهار داشت: بازپس‌گیری توپ از مهم‌ترین عملکردهای همه بازیکنان فوتبال است و بسیاری از تاکتیک‌ها در فوتبال مبتنی بر این وظیفه پایه‌ریزی می‌شوند. مولر (۲۰۱۷) نیز در تحقیق خود

شرایط ایجاد ضدحمله را فراهم کند. با توجه به مطالب گفته شده و نظر مصاحبه‌شوندگان قطع توپ از وظایف و متغیرهای مهم در ارزیابی عملکرد مهاجم هدف است و باید در مدل‌های ارزش‌گذاری مالی بازیکنان فوتبال مورد توجه قرار گیرد.

یک در مقابل یک تدافعی: یک در مقابل یک تدافعی یعنی اینکه زمانی که بازیکنی در مقابل بازیکن صاحب توپ قرار می‌گیرد، بازیکن صاحب توپ تلاش می‌کند که از بازیکن حریف عبور کند. توانایی یک در مقابل یک در زمان دفاع یکی از وظایف و عملکردهای مهم بازیکنان پست مهاجم هدف به‌شمار می‌رود. اگر مهاجمی این توانایی را داشته باشد، علاوه بر اینکه این امکان را دارد که نزدیک به دروازه تیم حریف صاحب توپ شود اجازه فضا سازی به تیم حریف را نیز نمی‌دهد. هرم و همکاران (۲۰۱۴) در تحقیق خود برتری در دوئل‌ها را به‌عنوان مهم‌ترین پیش‌بینی‌کننده‌های قیمت بازیکنان در نظر گرفتند (۱۵). به نقل از یکی از مصاحبه‌شوندگان "فوتبال یعنی یک در مقابل یک". این تعریف نشان از اهمیت این فاکتور در فوتبال امروز دارد. همچنین یکی دیگر از مصاحبه‌شوندگان در خصوص اهمیت متغیر یک در مقابل یک تدافعی بیان کرد که اگر مهاجمان در این فاکتور توانایی لازم را داشته باشند، مدافعان تیم حریف نمی‌توانند با آسودگی زیاد در بازی‌سازی شرکت کنند. بنابراین در ارزش‌گذاری مالی بازیکنان در کنار موفقیت در دریبلینگ (یک در مقابل یک تهاجمی)، باید به توانایی در یک در مقابل یک در شرایط دفاعی نیز توجه شود.

نبرد هوایی تدافعی: نبرد هوایی تدافعی یعنی اینکه زمانی که توپ هوایی ارسال می‌شود، بازیکن بتواند با جایگیری، زمان‌بندی و تکنیک صحیح، توپ را در جهت درست به‌گونه‌ای دفع کند که بیشترین فاصله را از دروازه

از بازپس‌گیری توپ به‌عنوان یکی از متغیرهای عملکردی بازیکنان نام برده است (۲۱). از این‌رو بازیکنانی که توانایی بازپس‌گیری توپ را دارند، در اجرای درست تاکتیک‌های روز فوتبال مؤثرترند. حال زمانی که بازپس‌گیری توپ توسط بازیکن پست مهاجم هدف صورت می‌گیرد، علاوه بر اینکه از ضدحمله تیم حریف جلوگیری می‌شود، سبب می‌شود تیم حریف نظم دفاعی خود را از دست دهد و فضای کافی برای ایجاد موقعیت گل و گل‌زنی به‌وجود آید. بنابراین همان‌طور که بسیاری از سایت‌های معتبر دنیا مثل هواسکورد در ارزیابی عملکرد بازیکنان به متغیر بازپس‌گیری توپ توجه می‌کنند، در ارزیابی عملکرد بازیکن پست مهاجم هدف برای ارزش‌گذاری مالی بازیکن باید به این متغیر توجه شود.

قطع توپ: قطع توپ یعنی قطع ارتباط بین بازیکنان حریف زمانی که توپ را بین خود به گردش درمی‌آورند. قطع توپ نیز مانند بازپس‌گیری توپ یکی از متغیرهای عملکردی بازیکن پست مهاجم است که در تاکتیک‌های فوتبال از آن استفاده می‌شود. معمولاً زمانی که تیمی در زمین خود با تمامی نفرات دفاع می‌کند و منتظر تصاحب توپ و طراحی ضدحمله است، قطع توپ یا قطع ارتباط بین بازیکنان نقش بسیاری مهمی دارد. یکی از مصاحبه‌شوندگان بیان کرد که قطع توپ ویژگی‌ای است که اگر مهاجمان تیم داشته باشند، سرمربی می‌تواند از تاکتیک‌های مبتنی بر ضدحمله نیز استفاده بهینه را ببرد. در همین زمینه مولر (۲۰۱۷) (۲۱) و فرانک و نوش^۱ (۲۰۱۲) (۱۳) نیز در تحقیق خود از قطع توپ به‌عنوان یکی از متغیرهای عملکردی بازیکنان نام برده‌اند. زمانی که تیم در حال دفاع است و تیم مقابل توپ را بین بازیکنانش ردوبدل می‌کند، اولین بازیکنانی که کار دفاع را شروع می‌کنند، بازیکنان تهاجمی تیم به‌ویژه مهاجم هدف است، بنابراین قطع توپ توسط مهاجم هدف می‌تواند فضا و

بگیرد. نبرد هوایی دفاعی زمانی که تیم حریف صاحب ضربه کرنر یا ضربه آزاد از جناحین زمین می‌شود، از جمله عملکردهای مهم به‌شمار می‌رود. لمن و شولز (۲۰۰۸) در پژوهش خود از نبردهای هوایی در قالب موفقیت در تکل به‌عنوان متغیر مهم پیش‌بینی ارزش مالی بازیکنان یاد کرده‌اند (۱۷). به‌دلیل اینکه همواره ضربات آزاد، ارسال‌ها و ضربات کرنر بدون توجه به تاکتیک غالب تیم‌ها جز برنامه تاکتیکی مربیان برای رسیدن به گل است، توانایی تمامی بازیکنان تیم در حال دفاع در نبردهای هوایی بسیار اهمیت پیدا می‌کند. از سوی دیگر با توجه به نظر یکی از مصاحبه‌شوندگان که بیان داشت فوتبال ورزش تیمی است، همه باید دفاع کنند و همه باهم حمله کنند، بنابراین همه مهاجمان باید در نبرد هوایی دفاعی و توانایی بر روی توپ‌های ارسالی مهارت‌های لازم را داشته باشند. بنابراین به‌دلیل اینکه در زمان ضربات آزاد و کرنر تیم حریف همه بازیکنان باید در کار دفاعی مشارکت داشته باشند، عملکرد مهاجمان هدف در نبردهای هوایی دفاعی نیز باید در ارزیابی کلی عملکرد آنها لحاظ شود.

دفع توپ: دفع توپ یعنی توانایی دور کردن توپ به‌صورتی که موقعیت گل یا شرایط ایجاد موقعیت گل را از بین ببرد. با اینکه موقعیت و جایگاه مهاجمان در زمین به‌صورتی است که در شرایط دفع توپ قرار نمی‌گیرند با این حال زمانی که تیم حریف توانایی ارائه فوتبال مالکانه را دارد و تیم مدافع مجبور است با همه نفرات در مقابل محوطه جریمه کار دفاع را انجام دهد، آنگاه توانایی دفع توپ از سوی همه بازیکنان به‌ویژه مهاجم هدف می‌تواند فشار حمله تیم حریف را کاهش دهد. یکی از مصاحبه‌شوندگان اظهار داشت به‌دلیل اینکه سطح فنی فوتبال ایران با سطح فوتبال دنیا فاصله دارد، زمان دفاع کردن، دفع توپ در بین همه بازیکنان مشاهده می‌شود، بنابراین توانایی دفع توپ

در مهاجم هدف باید به سطح مطلوبی برسد. ازاین‌رو در مدل‌های ارزش‌گذاری بازیکنان پست مهاجم هدف باید به متغیر دفع توپ توجه شود.

تکل‌زنی (سرخوردن): تکل‌زدن از متغیرهای عملکردی مهم در فوتبال به‌شمار می‌رود که در آن بازیکن زمانی که عقب‌تر یا در کنار بازیکن صاحب توپ است، برای اینکه بتواند حمل توپ و حرکت به سمت فضای آن را تخریب کند، با تکل‌زنی و بدون اینکه خطایی صورت گیرد مانع از حرکت بازیکن می‌شود. معمولاً عمل تکل‌زدن جزء وظایف مهم و ذاتی بازیکنان دفاعی است، اما با توجه اطلاعات به‌دست‌آمده از فرایند مصاحبه و نظر مصاحبه‌شوندگان که یکی از آنها اظهار داشت "به‌دلیل اینکه در فوتبال امروز بازیکنان مدافع به‌صورت جدی در فرایند بازی‌سازی شرکت می‌کنند و ممکن است در برخی موارد با توپ حرکت کنند و فضای مناسب را ایجاد کنند، بازیکنان پست مهاجم هدف باید بتوانند در صورت لزوم از حرکت روبه جلو بازیکن مدافع جلوگیری کنند که یکی از تکنیک‌ها برای این امر تکل‌زنی است". متغیر تکل‌زنی جزء وظایف دفاعی مهاجم هدف قرار می‌گیرد. نتایج این متغیر و نظر مصاحبه‌شوندگان نشان می‌دهد هرچند ممکن است تکل‌زنی جزء وظایف ذاتی مهاجم هدف نباشد، با این حال اگر مهاجم هدف توانایی تکل‌زنی داشته باشد، به‌طور حتم ارزش بیشتری نیز خواهد داشت، بنابراین لزوم لحاظ متغیر تکل‌زنی در مدل‌های ارزش‌گذاری مالی بازیکن پست مهاجم هدف احساس می‌شود.

متغیرهای عملکردی تهاجمی مهاجم هدف: هدف دوم و نهای این تحقیق شناسایی متغیرهای عملکردی تهاجمی مهاجم هدف بود که پس از مصاحبه با متخصصان و تجزیه و تحلیل مصاحبه‌ها، ۹ مضمون شناسایی شدند (شکل ۲). با توجه به وظایفی که برای همه بازیکنان در فوتبال

تعریف شده است و همچنین نظر مصاحبه‌شوندگان، وظایف تهاجمی نقش مهم‌تری نسبت به وظایف تدافعی در عملکرد مهاجم هدف دارد.

گل‌زنی: گل‌زنی مهم‌ترین هدف در بازی فوتبال به‌شمار می‌رود و همه تیم‌ها در تلاش‌اند که نسبت به تیم مقابل تعداد گل بیشتری به‌ثمر برسانند تا نتیجه بازی به سود آنها رقم بخورد. فوتبال بازی گل‌محوری است، به همین دلیل مهاجمان بیشتر مورد توجه قرار می‌گیرند. بنابراین بار اصلی گل‌زنی هر تیم بر دوش مهاجمانش است. بدون شک مهم‌ترین وظیفه مهاجم هدف، گل‌زنی است، به‌طوری‌که یکی از مصاحبه‌شوندگان بیان می‌کند که "مهاجمان را با گل‌هایشان می‌شناسند" اهمیت گل‌زنی به حدی است که زمانی اگر مهاجم در باقی وظایفش عملکرد مناسبی نداشته باشد اما توانسته باشد گل‌زنی کرده باشد از سایت‌هایی که عملکرد بازیکنان را ارزیابی می‌کنند نمره مطلوبی کسب می‌کنند. هی و همکاران (۲۰۱۵) در تحقیق خود که به طراحی مدل ارزش مالی مهاجمان بازیکنان براساس عملکردشان پرداختند، گل‌زنی را به‌عنوان یکی از مهم‌ترین وظایف مهاجمان در نظر گرفتند (۱۴). بسیاری از تحقیقات دیگر (کارلوس پوزا، ۲۰۲۰؛ مولر، ۲۰۱۷؛ لیدن و همکاران، ۲۰۱۶؛ ماچوسکی، ۲۰۱۶؛ عبدی و همکاران، ۱۳۹۵؛ (۴)) نیز هرچند مدل ارزش‌گذاری خود را به تفکیک پست بررسی نکردند، اما با این حال متغیر گل‌زنی را در روش خود به‌عنوان متغیری مهم لحاظ کردند. پاس گل: بعد از گل‌زنی یکی از مهم‌ترین متغیرهای تعیین‌کننده عملکرد مهاجم هدف تعداد پاس‌های گل او در طول فصل است. در فوتبال امروز به‌دلیل تنوع تاکتیکی و پیش‌بینی‌ناپذیر بودن در حملات در برخی لحظات مهاجم هدف باید در نقش سازنده گل ظاهر شود. انجام کارهای ترکیبی در زمان حمله از جمله تاکتیک‌ها و روش‌های رسیدن به گل در اکثر تیم‌های فوتبال است، در چنین

شرایطی در برخی موارد نقش مهاجم هدف با هافبک‌ها و وینگرها به‌عنوان گل‌زن و گل‌ساز عوض می‌شود. به‌طور مثال کریم بنزما به‌عنوان مهاجم هدف، گل‌سازترین بازیکن در طول تاریخ باشگاه رئال مادرید است. شاید در گذشته هافبک‌ها بیشتر در گل‌سازی نقش داشتند، اما در فوتبال امروز نقش مهاجمان هدف بسیار پررنگ‌تر شده است. به‌طوری‌که یکی از مصاحبه‌شوندگان بیان داشت به‌طور حتم، دادن پاس گل برای یک مهاجم در فوتبال امروز یک برگ برنده است.

ایجاد موقعیت گل‌زنی: ایجاد موقعیت گل‌زنی یعنی فراهم کردن شرایطی که یکی از هم‌تیمی‌ها بتواند در موقعیت مناسب گل‌زنی قرار گیرد. در واقع تفاوت ایجاد موقعیت گل‌زنی با پاس گل در این است که پاس گل، منجر به گل می‌شود، اما ایجاد موقعیت گل‌زنی در نهایت توپ تبدیل به گل نمی‌شود. همان‌طور که در بحث پاس گل بیان شد با توجه به تاکتیک‌های فوتبال امروز در برخی موارد نقش مهاجم هدف به بازی‌ساز تغییر می‌کند و در این شرایط مهاجم هدف باید قابلیت و توانایی لازم برای ایجاد و خلق موقعیت را داشته باشد. در این زمینه یکی از مصاحبه‌شوندگان اظهار کرد که در فوتبال امروز مهاجمی که قابلیت بازی‌سازی و خلق موقعیت را نداشته باشد، احتمالاً در برنامه‌های تاکتیکی بسیاری از مربیان جایی نخواهد داشت. بنابراین مهاجمان هدف در تمام دنیا و به‌ویژه ایران برای اینکه به لحاظ مالی ارزش بیشتری را کسب کنند، باید قابلیت ایجاد موقعیت گل‌زنی را داشته باشند و آن را در زمین نشان دهند.

پاس کلیدی: پاس کلیدی یا پاس لاین، پاس عمقی است که یک یا دو خط از خطوط تیم حریف را از بازی خارج و فضای مناسبی را برای تیم ایجاد می‌کند. با توجه به شکل بازی و فاصله بین خطوط بازی تیم حریف، این نوع پاس می‌تواند کوتاه یا بلند باشد. در فوتبال امروزی تیم‌هایی

که صاحب توپ نیستند برای تصاحب توپ در برخی شرایط تیم صاحب توپ را پرس می‌کنند، در این شرایط تیم صاحب توپ برای ایجاد برتری نفری و اینکه از پرس خارج شوند از مهاجم هدف خود می‌خواهند که به عقب برگردد، زمانی که این اتفاق می‌افتد و مهاجم هدف در زمین خودی صاحب توپ می‌شود در صورتی که توانایی ارسال پاس کلیدی را داشته باشد می‌تواند علاوه بر اینکه پرس تیم حریف بشکند، فضای خوبی را برای دیگر بازیکنان ایجاد کند. با توجه به اینکه این نوع پاس‌ها در عمق و بین خطوط تیم حریف ارسال می‌شوند نیاز به خلاقیت و اعتماد به نفس بالایی دارد. بنابراین مهاجم هدفی که این قابلیت را داشته باشد مزیتی بزرگی را برای خود به دست آورده است که می‌تواند در بالا بردن ارزش مالی بازیکن مؤثر باشد.

شوت‌زنی: قابلیت ضربه زدن به سمت دروازه را شوت‌زنی می‌گویند. شوت‌زنی معمولاً با داخل، روی پا و در برخی موارد با بیرون پا صورت می‌گیرد. همچنین شوت‌زنی را می‌توان به دو بخش از داخل محوطه جریمه و خارج از محوطه جریمه تقسیم کرد. از سوی دیگر تقسیم شوت به دو بخش، شوت در چهارچوب و شوت خارج از چهارچوب نیز در برخی پژوهش‌ها (هی و همکاران، ۲۰۱۵؛ فرانک و نوش، ۲۰۱۲) صورت گرفته است. در واقع تعداد شوت زده شده و تعداد شوت در چهارچوب مهاجم هدف، میزان تلاش مهاجم برای گل‌زنی را نشان می‌دهد. درواقع هرچه قدر میزان شوت و شوت در چهارچوب مهاجم بیشتر باشد، احتمال گل‌زنی که مهم‌ترین وظیفه او به شمار می‌رود بیشتر می‌شود. بیشتر مصاحبه‌شوندگان نیز توانایی مهاجم در شوت‌زنی را یک قابلیت مهم توصیف کردند. با در نظر گرفتن اینکه اکثر گل‌ها در فوتبال توسط ضربات پا به ثمر می‌رسند، اهمیت شوت‌زنی برای بازیکنان به‌ویژه مهاجمان هدف دوچندان می‌شود. بنابراین شوت‌زنی باید به عنوان

متغیر عملکردی مهم در ارزش‌گذاری مهاجم هدف لحاظ شود.

یک در مقابل یک تهاجمی (دریبلینگ): یک در مقابل تهاجمی یعنی اینکه مدافع حریف در مقابل مهاجم هدف صاحب توپ قرار گیرد و مهاجم تصمیم بگیرد با عبور از مدافع به فضای پشت سر او برسد. همواره مربیان به مهاجمان هدف در یک‌سوم دفاعی تیم حریف آزادی عمل می‌دهند و از آنها می‌خواهند که در شرایط یک در مقابل یک، اقدام به از پیش رو برداشتن مدافع کنند. توانایی مهاجمان در شرایط یک در مقابل یک علاوه بر اینکه تیم را در شرایط گل‌زنی قرار می‌دهد، باعث جذابیت بیشتر بازی و لذت بردن طرفداران داخل ورزشگاه و کسانی که از گیرنده‌های تلویزیونی بازی را تماشا می‌کنند، می‌شود. درواقع دریبلینگ و عبور از مدافع توسط مهاجمان یکی از مهم‌ترین جذابیت‌های ورزش فوتبال است و بسیاری از تماشاگران به خاطر دیدن این حرکات بلیت بازی را تهیه می‌کنند و به ورزشگاه می‌روند. یک در مقابل یک از جمله متغیرهایی است که در تحقیقات پیشین (کارلوس پوزا ۲۰۲۰، مولر ۲۰۱۷، فرانک و نوش ۲۰۱۲)، به عنوان متغیری مهم در ارزش‌گذاری مالی بازیکنان نام برده شده است. بنابراین توانایی در عبور از مدافع علاوه بر اینکه احتمال برتری را بیشتر می‌کند، بر روی تعداد تماشاگران حاضر در ورزشگاه نیز تأثیر می‌گذارد در نتیجه این متغیر بر روی ارزش مالی مهاجمان تأثیر بسزایی دارد.

نبرد هوایی تهاجمی: نبرد هوایی تهاجمی یعنی توانایی تأثیرگذاری مهاجم بر روی توپ‌های ارسالی بلند. این متغیر و فاکتور به دو دلیل نقش مهمی در ارزش مالی مهاجم هدف ایفا می‌کند: ۱. همان‌طور که بیان شد توپ‌های ارسالی از جناحین، ضربات آزاد و کرنرها همواره برای رسیدن به گل از سوی باشگاه‌ها و مربیان استفاده می‌شود، بنابراین مهاجمان باید در دوئل‌های هوایی و ضربات سر

توانایی لازم را داشته باشند. ۲. از سوی دیگر در برخی از شرایط بازی با توجه به قدرت تیم حریف تیم صاحب توپ سعی می‌کند که با ارسال توپ‌های بلند توسط مدافعان و دروازه‌بان از زیر فشار خارج شوند و یا موقعیت ایجاد کنند در این شرایط توانایی مهاجم هدف در دوئل‌های هوایی و اثر بر روی توپ نقش پررنگی دارد. با توجه به مطالب گفته‌شده، توانایی در نبردهای هوایی برای مهاجم هدف در برخی از شرایط بازی به کمک تیم می‌آید. همه موارد بالا نشان می‌دهند که مهاجمی که درصد بالایی از نبردهای هوایی را پیروز می‌شود، باید ارزش مالی بیشتری نیز داشته باشد.

پاس صحیح: پاس یعنی انتقال توپ به هم‌تیمی. در فوتبال امروز معمولاً بین بازیکنان یک تیم بالای ۵۰۰ پاس ردوبدل می‌شود و هرچه درصد صحیح بودن این پاس‌ها بیشتر باشد، احتمال موفقیت تیم بیشتر می‌شود. اهمیت پاس در فوتبال بسیار حیاتی است، به‌صورتی که یکی از مصاحبه‌شوندگان در این ارتباط عنوان داشتند "پاس همه فوتبال نیست، اما بدون پاس هم نمی‌شود فوتبال بازی کرد". معمولاً در فوتبال چندین مدل پاس مانند پاس کوتاه و بلند، پاس عمقی، پاس رو به عقب، پاس عرضی و پاس خلاقیت یا پریسک ارسال می‌شود. با توجه به اینکه پست مهاجمان هدف کمترین فاصله را با دروازه تیم حریف دارد و معمولاً آنها در یک‌سوم دفاعی تیم حریف حضور دارند، مربیان از آنها می‌خواهند که از پاس‌های خلاق و عمق بیشتر استفاده کنند، در پیشینه تحقیق نیز چندین مقاله (پراب‌نور و لمبا، ۲۰۱۹؛ فرانک و نوش، ۲۰۱۲؛ (۱۳)؛

هرم و همکاران، ۲۰۱۴؛ (۱۵)؛ مولر، ۲۰۱۷؛ (۲۱)؛ میدکالف، ۲۰۰۸؛ (۲۰)) بر اهمیت کیفیت پاس در ارزیابی عملکرد بازیکنان تأکید کردند. بنابراین هرچه درصد پاس صحیح مهاجم هدف بیشتر باشد، احتمال ایجاد موقعیت گل‌زنی، فضا سازی و در نهایت گل‌زنی تیم بیشتر می‌شود. از سوی دیگر کیفیت و دقت پاس‌های مهاجم هدف مانند بازیکنان پست‌های دیگر به کنترل بازی و ایجاد شرایط بهتر کمک می‌کند. بنابراین پاس صحیح فاکتوری مهم در ارزیابی عملکرد همه بازیکنان به‌ویژه مهاجمان هدف است. کورس موفق (فرار پشت مدافعان): کورس موفق یا فرار پشت مدافعان یکی از متغیرهای مهم و ویژه مهاجمان است که کمتر مورد توجه قرار گرفته است و عبارت است از توانایی مهاجم برای دریافت توپ در فضای پشت مدافعان پس از ارسال پاس. زمانی که تیم نیاز به ضدحمله یا حمله از طریق پاس بلند دارد، این توانایی مهاجم، تیم را در رسیدن به هدفش کمک می‌کند. بسیاری از مهاجمان فوتبال امروز دنیا و ایران در این متغیر توانایی بسیاری دارد و توانسته‌اند از این روش موقعیت‌های زیادی ایجاد کنند و گل‌های زیادی را به ثمر برسانند. با توجه به اینکه استفاده از توپ‌های بلند همچنان در فوتبال ایران استفاده می‌شود، داشتن مهاجمانی با چنین توانایی به تیم کمک می‌کند که تنوع تاکتیکی خود را بالا ببرد. بنابراین این متغیر یک مزیت اساسی برای مهاجم نیز به‌شمار می‌رود. در نتیجه توصیه می‌شود در مدل‌های ارزش‌گذاری مهاجم هدف این متغیر نیز در نظر گرفته شود.

منابع و مأخذ

۱. ایزدیار، محبوبه؛ معماری، ژاله؛ موسوی، میرحسین. (۱۳۹۴). «معادله قیمت‌گذاری بازیکنان لیگ برتر فوتبال ایران»، تحقیقات اقتصادی، دوره ۵۱، ش ۱، ص ۲۵-۴۰.

۲. جریست شمس‌آبادی، پژمان (۱۳۸۹). ارزش‌گذاری بازیکنان فوتبال حرفه‌ای براساس عملکرد آنها، با استفاده از مدل قیمت‌گذاری دارایی‌های سرمایه‌ای (CAPM)، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، رشته مدیریت مالی، دانشکده علوم اداری و اقتصاد، دانشگاه اصفهان.
۳. عابدی جعفری، حسن؛ تسلیمی، محمدسعید؛ فقیهی، ابوالحسن؛ شیخ زاده، محمد (۱۳۹۰). «تحلیل مضمون و شبکه مضامین: روشی ساده و کارآمد برای تبیین الگوهای موجود در داده‌های کیفی»، اندیشه مدیریت راهبردی، ش ۱۰، ص ۱۶۰-۱۶۰۷.
۴. عبدی، شهرام؛ زنگی‌آبادی، مصطفی؛ طالب‌پور، مهدی. (۱۳۹۵). «تعیین نقش عوامل اثرگذار بر ارزش‌گذاری بازیکنان لیگ برتر فوتبال ایران»، نشریه مدیریت منابع انسانی در ورزش، ۳(۲)، ص ۱۲۱-۱۳۶.
۵. مرادزاده، مسلم؛ شیخ، رضا؛ میالی، زهرا. (۱۳۹۶). «انتخاب بازیکنان بر مبنای شاخص‌های مؤثر با رویکرد الگوریتم ارزیابی خبرگان و تکنیک آراس (مطالعه موردی تیم بسکتبال دانشگاه شاهرود)»، پژوهش‌های معاصر در مدیریت ورزشی، سال هفتم، ش ۱۳، ص ۱-۱۲.
۶. نادریان، مسعود؛ رهبری، سمیه؛ قربانی، مهسا. (۱۳۹۳). «مطالعه تطبیقی چگونگی تأمین مالی باشگاه‌های فوتبال حرفه‌ای لیگ برتر ایران و انگلیس»، پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی، ۳(۳)، ص ۴۳-۳۱.
7. Amir, E., & Livne, G. (2005). "Accounting, valuation and duration of football player contracts". *Journal of Business Finance & Accounting*, 32(3- 4), 549-586.
8. Braun V, Clarke V. (2006). "Using thematic analysis in psychology". *Qual Res Psychol*. 3(2), 77-101.
9. Byon, K. K., Zhang, J. J., & Connaughton, D. P. (2010). "Dimensions of general market demand associated with professional team sports: Development of a scale". *Sport Management Review*, 13(2), 142-157.
10. Carlos Poza (2020). A Conceptual Model to Measure Football Player's Market Value. A Proposal by means of an Analytic Hierarchy Process, *Revista Internacional de Ciencias del Deporte*, Volume XVI, Issue 59, pp. 24-42.
11. Coluccia, D., Fontana, S. and Solimene, S. (2018) "An application of the option-pricing model to the valuation of a football player in the 'Serie A League'" *Int. J. Sport Management and Marketing*, 18 1(2), 155-168.
12. Creswell, John, W. miller, D. (2000). "Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches".
13. Franck, E & Nüesch, S. (2012). "Talent and/or popularity: what does it take to be superstar?" *Economic Inquiry*, 50 (1), 202-216.
14. He, M., Cachucho, R., & Knobbe, A. (2015). "Football player's performance and market value". In *Proceedings of the 2nd workshop of sports analytics, European Conference on Machine Learning and Principles and Practice of Knowledge Discovery in Databases (ECML PKDD)*. https://dtai.cs.kuleuven.be/events/MLSA15/papers/mlsa15_submission_8.pdf.

15. Herm, S., Callsen-Bracker, H. M., & Kreis, H. (2014). "When the crowd evaluates soccer players' market values": Accuracy and evaluation attributes of an online community. *Sport Management Review*, 17(4), 484-492.
16. Hughes et al (2012). "Moneyball and soccer - an analysis of the key performance indicators of elite male soccer players by position", *Journal of Human Sport & Exercise*, VOL 7 | ISSUE 2, pp.407.
17. Lehmann, E. E. & Schulze, G. G. (2008). "What does it take to be a star? The role of performance and the media for German soccer players". *Applied Economics Quarterly*, 54 (1), 59-70.
18. Leiden Tim A. Herberger, Florian Wedlich (2016). "What Athletic Characteristics Determine Professional Football Players' Market Values": A Crowdsourced Valuation. discussion paper series in economics and management. Institute of Advanced Computer Science (LIACS) Leiden University 16-23.
19. Majewski, S. (2016). "Identification of factors determining market value of the most valuable football players". *Journal of Management and Business Administration*, 24(3), 91-104.
20. Medcalfe, S. (2008). "English league transfer prices: is there a racial dimension? A re-examination with new data". *Applied Economics Letters*, 15 (11), 865-867.
21. Müller, O., Simons, A., & Weinmann, M. (2017). "Beyond crowd judgments: Data-driven estimation of market value in association football". *European Journal of Operational Research*, 263(2), 611-624.
22. Patnaik Dibyanshu et al (2019). "A study of Prediction models for football player valuations by quantifying statistical and economic attributes for the global transfer market", proceeding of international conference on systems computation automation and network, IEEE 978-1-7281-1524-5, pp3
23. Pavlović, V, Milačić, S, & Ljumović, I. (2014). Controversies about the accounting treatment of transfer fee in the football industry. *Management: Journal of Sustainable Business and Management Solutions in Emerging Economies*, 19(70), 17-24.
24. Prabhnoor Singh & Puneet Singh Lamba (2019) Influence of crowdsourcing, popularity and previous year statistics in market value estimation of football players, *Journal of Discrete Mathematical Sciences and Cryptography*, 22:2, 113-126, DOI: 10.1080/09720529.2019.1576333
25. Poli Raffaele, Ravenel Loïc, Besson Roger (2020). "Scientific evaluation of the transfer value of football players", *CIES Football Observatory Monthly Report n°53 - March 2020*.
26. Ruijg, J, & van Ophem, H. (2015). "Determinants of football transfers". *Applied Economics Letters*, 22(1), 12-19.
27. Scutt, W. (2005). "The creation of theory": A recent application of the grounded theory method. *The qualitative report*, 2(4), 1-15.
28. Tavana, et al. (2013). "A fuzzy inference system with application to player selection and team formation in multi-player sports". *Sport Management Review*, 16(1), 97-110.

29. Tunaru, R., Clark, E., & Viney, H. (2005). "An option pricing framework for valuation of football players". *Review of financial economics*, 14(3-4), 281-295.
30. www.forbes.com/soccer-valuations/list/#tab:overall
31. Yaldo, L., Shamir, L. (2017). "Computational estimation of football player wages". *International Journal of Computer Science in Sport*, 16(1), 18-38.

Identifying Functional Variables Affecting the Financial Value of Iran Football Players

Mohsen Heidari Toopkanlu^{*1}- Saeed Sadeghi Boroujerdi² - Wladimir Andreff³ - Seyed Hamid Amiri⁴

1. PhD Student, Department of Physical Education and Sport Sciences, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran 2. Professor, Department of Physical Education and Sport Sciences, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran 3. Professor, Faculty of Economics, University of Sorbonne, Paris, France 4. Assistant Professor, Faculty of Computer Engineering, Shahid Rajaee Teacher Training University, Tehran, Iran

(Received: 2020/04/16; Accepted: 2020/09/10)

Abstract

The aim of the present study was to identify functional variables affecting the financial value of Iran football players. The research method was qualitative conducted based on the thematic analysis. The statistical population consisted of those with AFC professional coaching certificates, Iran premier league coaches and AFC instructors. The sampling method was purposive and the sampling continued until theoretical saturation. To ascertain the data saturation, the researchers interviewed 2 more subjects and finally 9 (9 + 2) subjects were used to collect data using in-depth interviews. Coding method was used for data analysis. NVIVO10 software was also used to classify and rank the data. The results indicated that the defensive functional variables of the strikers included ball clearance, ball interception, defensive duels, defensive aerial passes, blocks and tackles (sliding) and offensive functional variables of the strikers included goal scoring, goal pass, to create a chance of goal scoring, key pass, shooting, offensive duels, offensive aerial passes, correct pass and successful course (hold the ball behind the defenders). According to the obtained results, authorities, organizations and clubs involved in players transfer are recommended to pay special attention to functional variables (defensive and offensive) during the negotiation and final summation to make a contract with the strikers.

Keywords

Financial value, functional variable, qualitative research method, striker, thematic analysis.

* Corresponding Author: Email: mohsenheidari14@yahoo.com ; Tel: +989386010547